

MIELENOSOITUSTEN ALKU

Kaksi viikkoa sitten panimme merkille, että oli kulunut 25 vuotta Venäjän ensimmäisestä yhteiskunnallis-vallankumouksellisesta mielenosoituksesta, joka pidettiin Kasanin torilla Pietarissa joulukuun 6 p:nä vuonna 1876⁸², ja mainitsimme mielenosoitusliikkeen valtavasta noususta tämän nyt päättyvän vuoden alussa. Sanoimme, että mielenosoittajien pitää asettaa tarkemmin määritelty poliittinen tunnus kuin oli „maa ja vapaus” (1876),—laajempi vaatimus kuin „Väliaikaisten sääntöjen peruuttaminen” (1901). Tuollaisena tunnukseksi pitää olla *poliittinen vapaus*, tuollaisena yleiskansallisena vaatimuksena pitää olla *vaatimus kansan edustajain koollekutsumisesta*.

Ja nyt me jo näemme, että mielenosoitukset uusiintuvat mitä erilaisimmista syistä niin Nizhni-Novgorodissa kuin Moskovassa ja Harkovissakin. Kiihtymys kasvaa kaikkialla ja yhä pakoittavamaksi käy välttämättömyys, että se on yhdistettävä yhtenäiseksi vyöryksi *itsevaltiutta vastaan*, joka kylvää kaikkialla sortoa, vääryyttä ja väkivaltaa. Nizhni-Novgorodissa marraskuun 7 päivänä olleen pienen, mutta onnistuneen mielenosoituksen aiheena olivat Maksim Gorkin saattajaiset. Itsevaltainen hallitus karkoittaa ilman tutkimusta ja oikeudenkäyntiä eurooppalaisesti kuuluisan kirjailijan kotikaupungistaan, kirjailijan, jonka ainoana aseena on ollut vapaa sana, kuten puhuja aivan oikein sanoi Nizhni-Novgorodin mielenosoituksessa. Bashibozukit syyttävät Gorkia siitä, että hänellä on turmiollinen vaikutus meihin,—sanoi puhuja kaikkien niiden venäläisten nimessä, joissa on edes pisanan verran pyrkimystä valoon ja vapau-

teen, — mutta me sanomme, että se on ollut hyvää vaikutusta. Verihurtat raivoavat salassa, mutta me paljastamme heidän konnuutensa julki ja avoimiksi. Meillä piestään työläisiä, jotka puolustavat oikeuksiaan parempaan elämään, meillä piestään ylioppilaita, jotka protestoivat mielihalua vastaan, meillä tukahdutetaan jokainen rehellinen ja rohkea sana! — Mielenosoitus, johon osallistui työläisiäkin, päättyi ylioppilaan juhlalliseen lausumaan: „viel pakkovalta maahan kaadetaan ja mahtavana nousee kansa vapaa, voimakas!”.

Moskovassa oli Gorkia asemalla odottamassa satoja opiskelijoita ja säikähtynyt poliisi *vangitsi* hänet matkan varrella vaunussa, kielsi häneltä (aikaisemmin annetusta erikoisluvasta, huolimatta) tulon Moskovaan ja pakoitti ajamaan suoraan Nizhni-Novgorodin radalta Kurskin radalle. Mielenosoitus Gorkin karkoittamisen johdosta ei onnistunut, mutta 18 päivänä tapahtui ilman mitään valmistelua ylioppilaiden ja „sivullisten henkilöiden” (kuten ministerimme sanovat) pieni mielenosoitus kenraalikuvernöörin talon edessä sen johdosta, kun oli kielletty muistotilan pitäminen N. A. Dobroljubovin muistoksi, jonka kuolemasta tuli marraskuun 17 p:nä kuluneeksi 40 vuotta. Moskovassa itsevaltiuden edustajan vihelsivät alas henkilöt, jotka, kuten koko sivistynyt ja ajatteleva Venäjä, pitävät arvossa kirjailijaa, joka vihasi intohimoisesti mielihalua ja intohimoisesti odotti kansan nousevan kapinaan „sisäisiä turkkilaisia” vastaan — itsevaltiudellista hallitusta vastaan. Moskovan ylioppilasjärjestöjen toimeenpaneva komitea totesi marraskuun 23 päivänä ilmestyneessä tiedotuslehdessään aivan oikein, että tämä mielenosoitus, jota ei oltu valmisteltu, on selvänä osoituksena tyytymättömyyden ja protestimielen kasvusta.

Ylioppilasasioista aiheutunut mielenosoitus Harkovissa muodostui jo oikeaksi katukahakaksi, johon osallistui muitakin eikä yksin ylioppilaita. Viime vuoden kokemus ei ole mennyt ylioppilailta hukkaan. He näkivät, että vain kansan antama kannatus ja pääasiassa työläisten taholta tuleva kannatus voi taata heille menestyksen ja että tuon kannatuksen saamiseksi heidän ei pidä käydä taisteluun yksistään akateemisen (ylioppilaiden) vapauden puolesta, vaan *koko kansan vapauden* puolesta, *poliittisen vapauden* puolesta. Harkovin ylioppilasjärjestöjen liittoneuvosto sanoi sen

selvästi jo lokakuun julkilausumassaan. Ja Pietarin, Moskovan, Kievin, Riian ja Odessan ylioppilaat ovat samoin, kuten heidän lentolehtisistään ja julkilausumistaan nähdään, alkaneet käsittää, että on aivan „turhaa haaveilla” akateemisesta vapaudesta niin kauan, kun kansa on synkässä oijuudessa. Kenraali Vannovskin iljettävä puhe Moskovassa hänen kumotessaan „huhut” siitä, että hän muka olisi joskus luvannut jotakin; urkkijan ennenkuulumaton julkeus Pietarissa (hänen käydessään ylioppilaan kimppuun Sähköteknillisessä instituutissa ottaakseen tältä pois kirjeer, jonka ylioppilas oli saanut lähetin kautta); poliisin toimeenpanema jaroslavlilaisten ylioppilaiden raaka pieksäminen kadulla ja poliisikamarissa,— kaikki nämä ja tuhannet muut tosiasiat huutavat taistelua, taistelua ja taistelua koko itsevaltaista järjestelmää vastaan. Kärsivällisyyden malja täyttyi tapauksesta, joka sattui Harkovin eläinlääkäri-instituutin oppilaille. 1:sen kurssin oppilaat jättivät pyynnön, että prof. Lagermark erotettaisiin valittaen tämän virkavaltaisuutta toimessaan, sietämätöntä töykeyttä, joka oli mennyt niinkin pitkälle, että hän oli singonnut ohjelman ylioppilaan kasvoille! Asiaa tutkimatta hallitus vastasi siihen erottamalla instituutista koko kurssin ja vieläpä valehteli tiedonannossaan ylioppilaiden päälle sanomalla, että nämä muka vaativat itselleen oikeutta nimittää professorit. Silloin nousi koko Harkovin ylioppilaskunta, päätettiin järjestää lakko ja mielenosoitus. Marraskuun 28 — joulukuun 2 päivinä Harkov muuttui toistamiseen tänä vuonna taistelutantereeksi „sisäisten turkkilaisten” ja itsevaltiudellista mielivaltaa vastaan protestoivan kansan välillä. Toisaalta kuului huutoja: „alas itsevaltius! eläköön vapaus!”. Toisaalta sapelien iskuja, nagaikoilla pieksämistä ja väkijoukon polkemista hevosten jalkoihin. Poliisi ja kasaikat, jotka pieksivät armottomasti kaikkia ja jokaista, joka eteen sattui, sukupuoleen ja ikään katsomatta, saivat voiton aseettomista ja juhlivat voittoaan...

Annammeko heidän todellakin juhlia voittoa?

Työläiset! Te tunnette liiankin hyvin sen perkeleellisen voiman, joka piinaa Venäjän kansaa. Tuo perkeleellinen voima sitoo teidät käsistä ja jaloista jokapäiväisessä taistelussanne isäntiä vastaan paremman elämän ja ihmisarvon puolesta. Tuo perkeleellinen voima tempaa satoja ja tuhansia parhaita tovereitanne, heittäen heidät vankiloihin, kar-

koittaen heitä ja aivan kuin pilkan vuoksi julistaen heidät vielä „pahamaineisiksi henkilöiksi”. Tuo perkeleellinen voima ampui toukokuun 7 p:n Pietarissa Obuhovin työläisiä, jotka nousivat vaatimaan: „me tarvitsemme vapautta!”,— ja järjesti sitten vielä oikeusilveilyn kyyditäkseen pakkotyövankeuteen ne sankarit, joita ei kuula kaatanut. Tuo perkeleellinen voima, joka tänään pieksää ylioppilaita, ryntää huomenna entistä villimmin pieksämään teitä, työläisiä. Älkää hukatko aikaa! Muistakaa, että teidän on kannatettava jokaista protestia ja taistelua yksinvaltaisen hallituksen bashibozukkeja vastaan! Pyrkikää kaikin keinoin sopimaan yhteistoiminnasta mieltään osoittavien ylioppilaiden kanssa, järjestäkää kerhoja tietojen nopeaa välittämistä ja julisteiden levittämistä varten; selittäkää kaikille ja jokaiselle, että te nousette taisteluun koko kansan vapauden puolesta.

Kun siellä ja täällä alkaa leimahdella kansan suuttumuksen ja avoimen taistelun liekkejä,— niin silloin tarvitaan ennen kaikkea ja eniten juuri voimakkaasti puhaltavaa raitista ilmavirtaa, jotta nuo liekit voisivat leimahtaa loimuvaksi paloksi!

„Iskra” № 13,
joulukuun 20 p:nä 1901

Julkaistaan „Iskra” lehdessä
tekstin mukaan